

□ REFORMACIJA

reformacija: versko gibanje v okviru Rimokatoliške cerkve

- 1.SHIZMA:1054 cerkev doživi razcep: oblikuje se pravoslavna in rimokatoliška cerkev
- 2.SHIZMA: zajame S, Z in Sr. Evropo; po tem rimokatoliška cerkev ni več enotna

reformacija je:

-- kulturno gibanje (zahteva, da bi posameznik znal brati Sv.pismo v svojem jeziku in da bi si ga vsak lahko tolmačil po svoje. To vodi do nastanka številnih prevodov Biblije v nacionalne jezike)

-- družbeno gibanje (zajame vse sloje prebivalstva)

-- gospodarsko gibanje (pojavi se vprašanje lastnine nad zemljo, cerkvena posest postane last drugih)

-- politično gibanje (v zadeve verskih sprememb se vključujejo vladarji, pride do verskih vojn..)

1) PREDHODNIKI REFORMACIJE

-- **Erazem Rotterdamski**: z dobrim poznavanjem antičnih del se pogloblja v prvine krščanstva, ko je bilo to še preprosto, cerkveni dostojanstveniki so si prizadevali za širjenje vere, ne pa za lastno korist..

Tako opozarja na nepravilnosti; zahteva reformo na vrhu cerkvene hierarhične lestvice

-- **Jan Hus**: zahteva temeljito cerkveno reformo, obsoja zlorabe v cerkvi, je proti prodaji odpustkov, zahteva bogoslužje v narodnem jeziku; sežgali so ga na grmadi

-- **John Wycliff**: glavni vir vere je Sv.pismo, ni razlik med duhovščino in laiki; ni bogate cerkvene hierarhije

2) MARTIN LUTER- velja za začetnika reformacije

~ 31. 10. 1517: pripravi 95 tez in jih pritrdi na **cerkvena vrata v Witenburgu**; zahteve:

- **Biblija je osnova vere. vsak naj bi jo bral in razlagal v svojem jeziku**
- **Proti prodaji odpustkov**
- **Simonija cerkvenih služb- kupovanje in kopičenje cerkvenih služb, brez izobrazbe, z denarjem**
- **Nepotizem: omogočanje cerkvenih služb sorodstvu**
- **Bogastvo cerkve: zahteva po skromni,revni cerkvi kot je bila nekoč**
- **Proti celibatu, naj se verniki poročajo**
- **Pridobivanje sredstev za Baziliko Sv. Petra je prevara (pobirajo denar, ki odhaja k papežu)**

~ zaradi zahtev je bil **izobčen-anatemiziran** iz Rimokatoliške skupnosti; ostane nezavarovan

~ pridobi zaščitnike (Saški volilni knez, vzame ga pod okrilje, Luter se preseli in tam prevede Biblijo)

□ reakcija Nemške državne oblasti

1521: državni zbor v Wormsu; skliče ga cesar Karel V.Habsburški; na njem pride do prepovedi širjenja nove veri, kar v praksi ni bilo izvedljivo zaradi primanjčevanja finančnih sredstev

1529: državni zbor v Speyerju; prepovejo širjenje vere; nekateri knezi in predstavniki protestirajo

1555: državni zbor v Augsburgu; sprejmejo Augsburški verski mir:

-- **enakopravnost obeh ver**

-- **»Čigar zemlja, tega vera«- lastnik zemlje določa vero svojih podložnikov**

Z državnim zborom v Augsburgu se dokončno izoblikuje nova vera-protestantizem; večinoma se je uveljavljala na osrednjem delu Evrope: **SRCNN; Skandinavija; delno tudi pri nas**

3) ZNAČILNOSTI PROTESTANTIZMA in SMERI

- duhovniki so lahko tudi ženske; lahko se poročajo
- osnova je Sv.Pismo, obredi v nacionalnih jezikih
- cerkven in verniki so skromni; razpuščeni so samostani; poenostavijo obrede; imajo le 2 zakramenta, zanašajo se na bogoslužje (petje, pridigarstvo..)

□ KALVINIZEM / MEŠČANSKA SMER / HUGENOTSKA SMER

- začetnik je Jean Calvin, najrep deluje v Franciji,nato v Švici
- vero podprejo meščani v Z Evropi
- zajame: Švico, Francijo, Nizozemsko, delno Anglijo in S Ameriko

Značilnosti:

- osnova je verska občina, vodi jo starešina z določenim znanjem, ugledom; le ta ostro nadzoruje življenja svojih vernikov
- verniki si prizadevajo za molitev, dobra dela, čim več delati in bogateti; cilj je dobiček,profit
- vera vpliva na gospodarsko uspešnost držav Z Evrope; saj so v želji po večjem dobičku tudi izkoriščali delavce, ukinili praznike, denar vlagali v širjenje proizvodnje
- močno so proti alkoholu, zapravljanju in razkošju

□ KMEČKA SMER / PLEBEJSKA SMER

- prevzamejo jo nižji sloji ne glede na področje; tudi na Slovenskem

~PREKRŠČEVALCI / ANABAPTISTI

- mnenje, da mora človek sprejeti vero, ko odraste; zato želijo krst pozneje, ne ob rojstvu
- zahtevajo pravice in enakost med sloji, odpravo privatizacije
- imajo program raja na zemlji

~ŠTIFTARJI

- na osamljenih mestih in hribčkih so gradili cerkvice posvečene Mariji, brez dovoljenja Cerkve

~BIČARJI

- organizirajo procese in romanja, kjer se bičajo da bi bili odrešeni grehov

~SKAKAČI

□ VLADARSKA / ANGLIKANSKA SMER

- začetek v Angliji v 1.pol.16.st- Henrik VIII; bil je absolutist; imel je 7 žena, ko se želi ločiti mu Rimokatoliška cerkev tega ne dovoli.Zato z njo pretrga stike in razglasi novo vero, sebe okliče za poglavarja te cerkve. To velja še dandanes (kraljica Elizabeta II)
- razpusti samostane in razproda njihovo premoženje, s tem okrepi državne finance
- razširjeni so elementi kalvinizma